

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाश वस्ती
माननीय न्यायाधीश श्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की
फैसला

सम्बत् २०७० सालको साधक नं. ०७०-RC-००५५

मुद्दा : कर्तव्य ज्यान

जिल्ला ताप्लेजुङ्ग दुङ्गेसाधु गा.वि.स. वडा नं. २ बस्ने धनमाया मास्वा
लिम्बुको जाहेरीले नेपाल सरकार -----१ } वादी

विरुद्ध

जिल्ला ताप्लेजुङ्ग दुङ्गेसाधु गा.वि.स. वडा नं.१ बस्ने वीरबहादुर लिम्बुको
छोरा वर्ष २४ को दुर्गा भन्ने दुर्गाप्रसाद मास्वा लिम्बु ----- १ } प्रतिवादी
ऐ.ऐ. बस्ने स्व.वीरध्वज चोडवाङ्गको छोरा वर्ष ४८ को आशबहादुर
भन्ने देउप्रसाद चोङ्गवाङ्ग लिम्बु----- १ }

शुरु फैसला गर्ने :

माननीय न्यायाधीश श्री पशुपति आचार्य
ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालत

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने :

माननीय मुख्य न्यायाधीश श्री गोविन्दकुमार उपाध्याय
माननीय न्यायाधीश श्री उदयप्रकाश चापागाई
पुनरावेदन अदालत इलाम

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा १० बमोजिम साधक जाहेर हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ :-

जिल्ला ताप्लेजुङ्ग दुङ्गेसाँघु गा.वि.स. वडा नं. २ बस्ने मेरो छोरा बुद्धकुमार मास्वा (लिम्बु) लाई दुङ्गेसाँघु गा.वि.स. वडा नं. १ बस्ने देउप्रसाद चोडवाड, दुर्गाप्रसाद मास्वा, काजीमान बनेम, निडतेम्बा शेर्पा, शर्णबहादुर वि.क. र सुनिल मास्वा समेतले मिति २०६३।१०।५ गते राति शरीरको जत्रतत्र भागमा कुटपीट गरी यातना दिई कर्तव्य गरी मारी फालेको हुँदा उल्लिखित प्रतिवादीहरूलाई खोजतलास गरी पक्राऊ गरी कानूनबमोजिमको कारवाही समेत गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको गतेको धनमाया मास्वा (लिम्बु) ले जिल्ला प्रहरी कार्यालय ताप्लेजुङ्गमा मिति २०६३।१०।६ मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

जिल्ला ताप्लेजुङ्ग दुङ्गेसाँघु गा.वि.स. वडा नं. १ फट्याङ्गे स्थित पूर्वमा रामप्रसाद मास्वाको घर, पश्चिममा गंगामाया लिम्बुको घर, उत्तर र दक्षिणमा रामप्रसाद मास्वाको खेत यति चार किल्लाभित्र रामप्रसाद मास्वाको गहुँ खेत गरामा गोरेटो बाटो भएको, गहुँ खेतको गरा भित्तामा पूर्व टाउँको, पश्चिम गोडा भई उत्तानो अवस्थामा मृतक बुद्धकुमार मास्वाको लास रहेको, मृतक लासको नाकबाट रगत निस्किएको, अनुहारको दायाँ आँखामा नीलडाम भई सुन्निएको, चिउँडोमा काटिएको शरीरको जत्रतत्र भाग हातखुट्टा, ढाड, छाति, कानसमेतमा जत्रतत्र कुटपीट गरेका नीलडाँम घाँउहरू भएको देखिएको भन्ने समेत व्यहोराको मृतक बुद्धकुमार मास्वाको लाश प्रकृति मुचुल्का ।

मिति २०६३।१०।५ गते राती मेरो सहोदर दाजु मृतक बुद्धकुमार मास्वालाई प्रतिवादीहरू दुर्गाप्रसाद मास्वा, देउप्रसाद चोडवाड, काजीमान बनेम, शर्णबहादुर वि.क. निडतेम्बा शेर्पा र सुनिल मास्वा समेतले रामप्रसादको घर सिकुवामा कुटपिट गरी कर्तव्य गरी फालेको भन्ने बुझिन आएको हुँदा निज प्रतिवादीहरूले नै मेरो दाजुलाई कुटपिट गरी कर्तव्य गरी मारी फालेकोमा निजहरूलाई कानूनबमोजिम कारवाही होस् भन्ने समेत व्यहोराको बुझिएका मेघराज मास्वा (लिम्बु) ले गरेको कागज ।

निज प्रतिवादीहरू दुर्गाप्रसाद मास्वा देउप्रसाद चोडवाड, काजीमान बनेम, शर्णबहादुर वि.क., निडतेम्बा शेर्पा र सुनील मास्वासमेतले मृतकलाई मिति २०६३।१०।५ गते बेलुका राति कुटपीट गरेकै कारणबाट मृतकको मृत्यु भएको हो निज प्रतिवादीहरूले

कुटपीट गरी कर्तव्य गरी मारेकोमा विश्वास लाग्छ भन्ने समेत व्यहोराको बुझिएका मानिस हंशबहादुर मास्वा (लिम्बु) ले गरेको कागज ।

मृतक बुद्धबहादुर मास्वा (लिम्बु) को मृत्यु टाउकाको अगाडिको भाग मस्तिष्क, नाकमा समेत भएको चोट पटकले आन्तरिक रक्तश्राव भई मृत्यु भएको भन्ने समेत व्यहोराको जिल्ला अस्पताल ताप्लेजुङ्गबाट प्राप्त हुन आएको शव परीक्षण प्रतिवेदन ।

प्रतिवादीहरू दुर्गाप्रसाद मास्वा, देउप्रसाद चोडवाड, काजीमान बनेम, शर्णबहादुर वि.क. निडतेम्बा शेर्पाले मृतकलाई मेरो घरमा कुटपीट गरेका हुन । निज प्रतिवादीहरूले नै मिति २०६३।१०।५ गते बेलुका राति अन्दाजी १२.०० बजे मेरो घरको सिकुवासमेतमा मृतक बुद्धकुमारको शरीरको जत्रतत्र भागमा भाटा लाठीले कुटपीट गरी फाली दिएको कारण मृत्यु भएको हो । उक्त घटनामा संलग्न जाहेरीमा उल्लिखित प्रतिवादीहरू बाहेक अन्य कोही थिएनन् । मृतकलाई धेरैजसो कुटपीट गर्ने प्रतिवादी देउप्रसाद चोडवाड र दुर्गाप्रसाद मास्वा (लिम्बु) हुन् । निज प्रतिवादीहरूको कुटपीटबाटै मृत्यु भएको हो भन्ने समेत व्यहोराको घटनाका प्रत्यक्षदर्शी रामप्रसाद मास्वा (लिम्बु) ले गरी दिएको कागज ।

जाहेरी दरखास्तमा उल्लिखित प्रतिवादीहरूले नै बुद्धकुमारलाई जत्रतत्र भागमा भाटा लाठी समेतले कुटपीट गरी शारीरिक यातना दिई कर्तव्य गरेर मारी फालेको हुन । निजहरूले नै कुटपीट गरेका चोटपटका कारण मृतकको मृत्यु भएको हुनुपर्छ भन्ने समेत व्यहोराको बुझिएका मानिस प्रत्यक्षदर्शी वर्ष १३ की सुनिसा मास्वा (लिम्बु) ले गरी दिएको कागज ।

मिति २०६३।१०।५ गते बेलुका राति म आफ्नै घरमा सुती राखेको अवस्थामा रामप्रसाद मास्वाको घरमा होहल्ला भएको सुनी थाहा पाई राति अन्दाजी १२.०० बजेको समयमा म रामप्रसादको घरमा गै रामप्रसाद मास्वाको घरको सिकुवामा रहेको खटियामा बुद्धकुमार मास्वालाई दुवै हात पछाडि लगी डोरीले बाँधी लडाई राखी अन्य प्रतिवादीहरू आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाङ्गले बाक्लो भाटाले र दुर्गाप्रसाद मास्वाले सानो लौराले कुटपीट गर्दै मारेका हुन । निज प्रतिवादीहरूको हातमा लाईटसमेत थियो र जून समेत लागेको हुँदा मैले प्रष्टसँग देखी चिनेको हुँ । सो समयमा प्रतिवादी काजीमान बनेम, निडतेम्बा शेर्पा, शर्णबहादुर वि.क.पनि थिए । मरणासन्न रहेका बुद्धकुमारलाई म समेतले बोकी मरोस् भनी गहुँ खेतमा लगी फाली दिएका हो

भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी सुनीलकुमार मास्वाले अधिकारप्राप्त अधिकारीसमक्ष गरेको बयान ।

जिल्ला ताप्लेजुङ्ग ठुङ्गेसाँघु गा.वि.स. वडा नं. १ फट्याङ्ग्रे स्थित पूर्वमा हंसवीर मास्वाको घर, पश्चिममा रामप्रसाद मास्वाको गहुँ खेतमा मृतकको लास फेला परेको ठाउँ, उत्तरमा कालीबहादुर बनेमको घर र दक्षिणमा चन्द्रबहादुर मास्वाको घर यति चार किल्लाभित्र पूर्व फर्केको दुई तले रामप्रसाद मास्वाको घर सो घरको बाहिर सिकुवामा एउटा खटिया रहेको, सो खटियामा मिति २०६३।१०।५ गते अन्दाजी १२.०० बजे प्रतिवादीहरूले मृतकलाई कुटपिट गरेको भन्ने घटनास्थल विवरण ठीक छ भन्ने समेत व्यहोराको घटनास्थल मुचुल्का ।

मिति २०६३।१०।५ गते बेलुका राति निज बुद्धकुमार मास्वा (लिम्बु) लाई जाहेरीमा उल्लिखित प्रतिवादीहरू निडतेम्बा शेर्पा, काजीमान बनेम, देउप्रसाद चोडवाड, दुर्गाप्रसाद मास्वा, शर्णबहादुर वि.क. समेतले भाटाले शरीरको जत्रतत्र भागमा कुटपीट गरेका हुन । निज प्रतिवादीहरूकै कुटपीटबाट मृतक बुद्धकुमार मास्वाको मृत्यु भएको हो भन्ने समेत व्यहोराको गोराबहादुर मास्वा, जसबहादुर (मास्वा) लिम्बु, कृष्ण बनेम, पदमनारायण श्रेष्ठ, रणेन्द्र बनेमसमेतले गरेको वस्तुस्थिति मुचुल्का ।

हालसम्म फरार रहेका प्रतिवादीहरूको खोजतलास गर्दा फेला नपरेको निज प्रतिवादीहरू बारदात मितिदेखि नै भागी फरार रहेका, प्रतिवादीहरूले नै भाटा लाठी समेतले कुटपीट गरी मृतक बुद्धकुमारलाई कर्तव्य गरी मारी गहुँ खेतमा फाली दिएको र बारदातमा हाल पक्राऊमा परेका सुनील मास्वासमेतको संलग्नता रहेको भन्ने बुझिएको र प्रतिवादीहरूले बारदातमा प्रयोग गरेको हतियार लाठी भाटा समेत फेला नपरेको भन्ने समेत व्यहोराको प्र.ना.नि. बावुराम कार्कीले जिल्ला प्रहरी कार्यालय ताप्लेजुङ्गमा पेश गरेको प्रतिवेदन ।

मृतक बुद्धकुमार मास्वाको मृत्यु प्रतिवादीहरू अविरल भन्ने सुनील मास्वा (लिम्बु), दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद मास्वा, काजीमान बनेम, आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चडवाड, ज्वाई भन्ने शर्णबहादुर वि.क. र निडतेम्बा शेर्पाको कर्तव्यबाट भएको भन्ने पुष्टी हुन आएकोले उल्लिखित कार्य गर्ने निज प्रतिवादीहरूलाई मुलुकी ऐन, ज्यान

सम्बन्धी महलको १ नं. विपरीत ऐ. ऐनको १३(३) नं. अनुसारको सजाय गरिपाऊ भन्ने समेत व्यहोराको अभियोग पत्र ।

शुरु अदालतको आदेशानुसार फरार रहेका प्रतिवादीहरु दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद मास्वा (लिम्बु) र आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाड (लिम्बु) का नाउँमा म्याद जारी भई तामेल भएको म्यादभित्र प्रतिवादीहरु हाजीर नभई म्यादै गुजारी बसेको पाइयो ।

प्रतिवादीहरु दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद मास्वा (लिम्बु) र आसबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाड (लिम्बु) को शुरु अदालतको आदेशानुसार मिति २०६५।५।७ गते अंश रोक्का भई उक्त मुचुल्का मिसिल सामेल रहेको ।

प्रतिवादी दुर्गाप्रसाद मास्वा (लिम्बु) र अर्को प्रतिवादी आसबहादुर भन्ने देउप्रसाद चडवाड (लिम्बु) अदालतबाट जारी भएको वारेण्टसहितको म्यादी पूर्जीमा हाजीर नभै फरार रहेको हुँदा निज प्रतिवादीहरुको हकमा अ.बं.१९० नं. बमोजिम मुलतवीमा राखी दिने र प्रतिवादी अविरल भन्ने सुनील मास्वा (लिम्बु) ले अभियोग दावीबाट पूर्ण रुपमा सफाई पाउने र अन्य प्रतिवादीहरु काजीमान बनेम (लिम्बु), ज्वाई भन्ने शर्णबहादुर वि.क. र निडतेम्बा शेर्पाको हकमा मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १७(३) नं. को कसूरमा जनही एक वर्ष छ भहिना कैद हुने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको शुरु ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालतबाट मिति २०६५।११।३ मा भएको फैसला ।

प्रतिवादीहरु उपर मुलुकी ऐन ज्यानसम्बन्धीको १३(३) नं. अनुसार सजायको माग दावी लिई अभियोग दायर गरिएकोमा मुतकलाई कुट्ने, बाध्ने, मार्नेसम्मको अवस्थातर्फ प्रत्यक्ष हात रहेको भन्ने प्रत्यक्षदर्शी घरधनी रामप्रसाद तथा सुनिसा मास्वा, जाहेरी व्यहोरा, मौकाको कागज गर्ने मानिस, वस्तुस्थितिका मानिसहरुले स्पष्ट पोल गरेको आधार प्रमाणबाट शुरुको फैसलामा तथ्यको व्याख्या गलत भई लाग्नै नसक्ने ऐनको प्रयोग गरी एवं प्रमाणको समुचित विश्लेषण नगरी मनोगत व्याख्या गरी गरेको फैसला कानूनको गम्भीर त्रुटि हुँदा बदर गरी अभियोग माग दावीबमोजिम सजाय गरी पाऊँ भनी वादी नेपाल सरकारले पुनरावेदन अदालत इलाममा दायर गरेको पुनरावेदन पत्र ।

काजीमान बनेम समेतले मृतकलाई दुई थप्पड हानेको कुरा अदालतमा आई बयान गर्दा समेत स्वीकार गरेको अवस्थामा मृतकको जीउमा हात हाल्ने व्यक्तिलाई

ज्यान सम्बन्धीको १७(३) नं. बमोजिम सजाय गर्ने गरी भएको शुरुको फैसला फरक पर्न सक्ने देखिँदा छलफल निमित्त अ.बं. २०२ नं. र पुनरावेदन अदालत नियमावली, २०४८ को नियम ४७ बमोजिम प्रत्यर्थीहरू भिकाई आएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु भनी पुनरावेदन अदालत इलामबाट भएको आदेश ।

जाहेरवालाले धनमाया मास्वा लिम्बुले मृतक छोरालाई देउप्रसाद लिम्बुले कर्तव्य गरी मारेको हो अरू प्रतिवादीहरू निर्दोष छन् भनी लेखाएको हुँदा यी प्रतिवादीहरू वारदातस्थलमा मौजुदा रहेको देखिए पनि माने कार्यमा संलग्न रहेको देखिँदैन । तर, यी प्रतिवादी मृतकलाई हिका भनेकोमा आफूलाई समेत मार्लान भन्ने डरको कारण विवश भई दुई थप्पड हानेको स्वीकार गरेकोमा उक्त दुई थप्पड घातक प्रकृतिको होइन । मृतकसँग प्रतिवादीहरूको कुनै रिसझवी भएको नदेखिएको र मान्नु पर्नेसम्मको कारक तत्व पनि नदेखिएको, हातहतियार समेत छोडेको अवस्था नभई वारदातस्थलमा उपस्थितसम्म भएको आधारमा शुरु ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालतले काजीमान बनेम, निडतेम्बा शेर्पा, कर्णबहादुर बि.क. लाई मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १३(३) नं. बमोजिम जनही एक वर्ष छ महिना कैद हुने ठहर्‍याएको फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदन अदालत इलामबाट मिति २०६८।३।५ मा भएको फैसला ।

फरार रहेका प्रतिवादीहरू दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद मास्वा लिम्बु र आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चडवाड लिम्बुको अंश रोक्का भएको दुई वर्ष पुगेपछि मुलतवीबाट जगाउने गरी अ.बं. १९० नं. बमोजिम मुलतवी रहेकोमा फरार प्रतिवादीहरू दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद मास्वा लिम्बु र आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चडवाड लिम्बुको अंश मिति २०६५।०५।०७ गते रोक्का भएको दुई वर्ष पुगेको देखिँदा प्रस्तुत मुद्दा मुलतवीबाट जगाई दिएको छ भन्ने समेत व्यहोराको ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालतबाट मिति २०६८।०६।०२ को आदेश ।

प्रतिवादीहरू उपरको किटानी जाहेरी सहअभियुक्तहरूको किटानी पोल तथा प्रतिवादी देउप्रसादलाई नै दोषी देखाउँदै प्रहरीमा कागज गर्ने घटनास्थल तथा वस्तुस्थिति मुचुल्काका मानिसहरूको बकपत्र, जाहेरवाली समेतले यिनै प्रतिवादी देउप्रसादको कुटपीटबाट मृतकको मृत्यु भएको भनी देखिएकोले प्रतिवादीहरूले आरोपित कसूर गरेका रहेनछन् भनी मान्न सकिने अवस्था नहुँदा प्रतिवादीहरूले आरोपित कसूर

गरेको ठहर्छ । यो ठहर्नाले प्रतिवादी दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद (मास्वा) लिम्बु र आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाड लिम्बुलाई अभियोग मागदावी बमोजिम मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १३(३) नं. बमोजिम सर्वस्वसहित जन्मकैद हुन्छ भन्ने समेत व्यहोराको शुरु ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालतको मिति २०६८।११।२१ को फैसला ।

शुरु ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालतको मिति २०६८।११।२१ को फैसलाले प्रतिवादीहरू दुर्गाप्रसाद मास्वा लिम्बु र आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाड (लिम्बु) लाई सर्वस्वसहित जन्म कैद हुने ठहरी फैसला भएको तथा उल्लिखित फैसलाबमोजिम साधक जाँचको कार्य सम्पन्न गर्नका लागि शुरु मिसिल सम्मानीत सर्वोच्च अदालतको च.नं.६९७६ मिति २०६९।१२।१९ को पत्रसाथ यस अदालतमा प्राप्त भएकोले यस अदालतको मूल दर्ता र साधक दर्ता किताबमा समेत दर्ता गरी नियमानुसार इजलाससमक्ष पेश गर्नु भन्ने पुनरावेदन अदालत इलामबाट मिति २०७०।१।२० को आदेशानुसार साधकमा दर्ता भएको ।

यसमा जाहेरवालीले देउप्रसाद बाहेकका अरु प्रतिवादी निर्दोष हुनु भनी गर्नु भएको बकपत्रको परिप्रेक्ष्यमा मुलुकी ऐन अ.बं.२०२ नं. बमोजिम पुनरावेदन सरकारी वकील कार्यालय इलामलाई छलफलको लागि भिकाई आएपछि नियमबमोजिम पेश गर्नु भनी पुनरावेदन अदालत इलामबाट मिति २०७०।१।३० को आदेश ।

प्रतिवादीहरू दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद (मास्वा) लिम्बु र आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाड लिम्बुले आरोपित कसूर गरेको ठहर्नालाई निज प्रतिवादीहरूलाई मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १३(३) नं. बमोजिम सर्वैश्वसहित जन्मकैदको सजाय गरेको शुरु ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालतको मिति २०६८।११।२१ को फैसला मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी भै निज प्रतिवादीहरूलाई मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १३(३) नं. बमोजिम जन्मकैदको सजाय हुने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदन अदालत इलामबाट मिति २०७०।२।२७ मा भएको फैसला ।

नियमबमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चठी साधक जाँचको लागि पेश भएको प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल अध्ययन गरियो । प्रतिवादीहरू दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद मास्वा लिम्बु र आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाड लिम्बुलाई सर्वस्वसहित जन्मकैद हुने ठहर्नाएको

पुनरावेदन अदालत इलामको फैसला मिलेको छ छैन साधकको रोहबाट हेरी निकास दिनुपर्ने देखिन आयो ।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा मृतक बुद्धकुमार मास्वाको मृत्यु प्रतिवादीहरू अविरल भन्ने सुनील मास्वा (लिम्बु) दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद मास्वा, काजीमान बनेम, आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाङ, ज्वाइ भन्ने शर्णबहादुर वि.क. र निडतेम्बा शेर्पाको कर्तव्यबाट भएको भन्ने पुष्टि हुन आएकोले उल्लिखित कार्य गर्ने निज प्रतिवादीहरूलाई मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १३(३) नं. अनुसारको सजाय गरिपाउँ भनी अभियोग माग दावी रहेकोमा अनुसन्धानको क्रममा बुझिएका रामप्रसाद मास्वा, सुनिसा मास्वा, हंसवीर लिम्बु र जाहेरवाली धनमाया मास्वा समेतले प्रतिवादीहरू सबै जनाले मृतकउपर कुटपीट गर्नमा सरिक संलग्न रहेका भनी मौकामा कागज गर्ने व्यक्तिहरूले लेखाइदिएकोमा पछि शुरु अदालतसमक्ष बकपत्र गर्दा एकजना देउप्रसादले मात्र कुटपीट गरेका अरु सबै प्रतिवादीहरू निर्दोष प्रतीत तुल्याउने गरी विपरीत बकपत्र गरे पनि त्यस्तो गाउँ समाजको दबाब र प्रभाव अनि गठमेलबाट गरिएको अस्वाभाविक र विपरीत बकपत्रलाई प्रामाणिक मूल्य प्रदान गर्न सकिने अवस्था नरहेको र प्रतिवादीहरू काजीमान बनेम (लिम्बु), ज्वाइ भन्ने शर्णबहादुर वि.क. र निडतेम्बा शेर्पाको हकमा मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १७(३) नं. को कसूरमा जनही एक वर्ष छ महिना कैद हुने ठहर्‍याएको शुरु ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालतबाट फैसलालाई पुनरावेदन अदालत इलामले सदर हुने ठहर्‍याई उक्त फैसला अन्तिम भई बसेको पाइन्छ ।

मुख्य अभियुक्तको रुपमा देखा पर्न आएका यी प्रतिवादीहरू दुर्गाप्रसाद लिम्बु र देउप्रसाद चोडवाङ लिम्बुले बाँसको लौरो र भाटा समेतले मृतक बुद्धकुमार मास्वा लिम्बुलाई कुटपीट कर्तव्य गरी मारेको भनी वारदात कसूरमा संलग्न भएको कुरा अन्य सहअभियुक्तहरू शर्णबहादुर वि.क., निडतेम्बा शेर्पा, काजीमान बनेमको शुरु अदालतसमक्ष भएको बयानमा परस्परको साविती पोल गरेका र सो पोललाई मृतक बुद्धकुमार मास्वाको लासजाँच प्रतिवेदन समेतबाट समर्थित भैरहेको देखिन्छ । मौकाको किटानी जाहेरी, घटनास्थल तथा वस्तुस्थिति मुचुल्काका मानिसहरूको कागजसमेतबाट वारदातमा संलग्न रहे भएका यी प्रतिवादीहरूले नै मृतकलाई मरणसन्न हुने गरी कुटपीट गरेको तथ्य पुष्टि हुन आयो ।

प्रतिवादीहरू अदालतसमक्ष उपस्थित भई आफूलाई लागेको अभियोगबाट सफाई पाउनको लागि प्रमाण पेश नगरी फरार रहे बसेको मिसिलबाट देखिन्छ । अदालतले यी प्रतिवादीहरूलाई सफाई पेश गर्न दिएको पर्याप्त समयलाई वेवास्ता गरी कसूरलाई स्वीकार गरी बसेको देखिन आयो । यी प्रतिवादीहरू निर्दोष रहेको भए अदालतले दिएको समय र अवसरको भरपूर सदुपयोग गरी आफूउपर लागेको आरोपबाट सफाई लिई बस्नु पर्नेमा उक्त अवसरलाई सदुपयोग नगरी न्यायसम्पादनमा नै असहयोग गरेको देखियो ।

अतयव, उल्लिखित आधार प्रमाण समेतबाट प्रतिवादीहरू दुर्गे भन्ने दुर्गाप्रसाद (मास्वा) लिम्बु र आशबहादुर भन्ने देउप्रसाद चोडवाड लिम्बुले आरोपित कसूर गरेको ठहर्‍याई निज प्रतिवादीहरूलाई मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १३(३) नं. बमोजिम सर्वस्वसहित जन्मकैदको सजाय हुने ठहर्‍याएको शुरु ताप्लेजुङ्ग जिल्ला अदालतको फैसला साधकको रोहबाट केही उल्टी गरी निज प्रतिवादीहरूलाई मुलुकी ऐन, ज्यानसम्बन्धी महलको १३ (३) नं. बमोजिम जन्मकैदको सजाय हुने ठहर्‍याएको पुनरावेदन अदालत इलामको मिति २०७०।२।२७ को फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्‍छ । दायरी लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत (उप-सचिव) : लोकनाथ पराजुली

कम्प्युटर टाईप गर्ने : विदुषी रायमाझी

इति संवत् २०७० साल फाल्गुण १६ गते रोज ६ शुभम् .....।